

Смірнова Олега Ювеналійовича,

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в докторській дисертації Жерновникової О. А.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в захищеній Жерновниковою Оксаною Анатоліївною дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- п. 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- п. 2. Академічним плагіатом є:
 - 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
 - 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

У докторській дисертації О. А. Жерновникової виявлені **факти порушення академічної доброчесності**, які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»):

Жерновникова Оксана Анатоліївна. Дидактичні засади підготовки майбутніх учителів математики до проектування навчальної діяльності старшокласників. – Дис. ... доктора педагогічних наук (спец. 13.00.09 – Теорія навчання). – Харків, 2016.

Дисертація та автореферат О. А. Жерновникової розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0516U000777/>.

Науковий консультант: Гриньова Валентина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Офіційні опоненти:

● **Васьківська Галина Олексіївна**, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України;

Національне агентство із забезпечення

якості вищої освіти

№10-25-АД від 06.05.2025

● **Малихін Олександр Володимирович**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України;

● **Семенець Сергій Петрович**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики навчання математики, фізики та інформатики Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Дисертація була виконана в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди та захищена 11.10.2016 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.053.04 у ХНПУ ім. Г. С. Сковороди.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради – доктор педагогічних наук, професор **Штефан Людмила Андріївна**.

За даними автореферату (с. 32–38), Жерновникова має 53 праці, опубліковані за тематикою дослідження в 2009–2016 рр. (із них 1 монографія, 11 навчальних посібників, 24 статті та 17 тез доповідей на конференціях):

Вид праці	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Усього
Монографія	–	–	–	–	–	–	1	–	1
Навчальний посібник	1	3	–	–	4	–	–	3	11
Стаття	–	–	–	2	5	11	4	2	24
Тези доповідей	–	–	–	–	1	8	8	–	17
Усього	1	3	–	2	10	19	13	5	53

Також в авторефераті наведено 2 статті (2012 і 2015 рр.), що «додатково відображають наукові результати дисертації».

Установлено, що дисертація О. А. Жерновникової містить текстові збіги (плагіат) з наступними джерелами:

1. **Бескорса О. С. Формування стилю навчальної діяльності старшокласників загальноосвітньої школи.** – Дис. ... канд. педагогічних наук. – Слов'янськ, 2012. (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0413U004254/>).
2. **Гриньов В. Й. Формування дидактичної культури майбутнього вчителя.** – Дис. ... канд. пед. наук. – Харків, 2002. (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0403U002058/>).
3. **Смирнов Е. И. Технология наглядно-модельного обучения математике.** – Ярославль: ЯГПУ им. К. Д. Ушинского, 1998. (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
4. **Левченко Я. Е. Теоретико-методичні засади формування професійної спрямованості особистості майбутнього вчителя.** – Дис. ... доктора педагогічних наук. – Харків, 2012. (<https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0513U001042/>).

Дисертація О. Бескорси (2012) відсутня в списку літератури дисертації Жерновникової; статей до 2012 року Жерновникова не публікувала.

Дисертація В. Гриньова (2002) відсутня в списку літератури дисертації Жерновникової.

Монографія Є. Смірнова (1998) відсутня в списку літератури дисертації Жерновникової, але вона містить матеріали його докторської дисертації. Ця дисертація Смірнова «Дидактическая система математического образования студентов педагогических ВУЗов» (1998) є в списку літератури дисертації Жерновникової під №456 і згадується два рази на сс. 228 та 353. У порівняльній таблиці (Додаток 1) наведені фрагменти дисертації Жерновникової, які містять збіги з працею Є. Смірнова без належних покликань.

Дисертація Я. Левченко (2012) є в списку літератури дисертації Жерновникової під №268 і згадується лише один раз на с. 110. У порівняльній таблиці (Додаток 1) наведені фрагменти дисертації Жерновникової, які містять збіги з працею Левченко без належних покликань.

Збіги з дисертацією О. Бескорси виявлені на сс. 23–41, – усього 19 сторінок.

Збіги з дисертацією В. Гриньова виявлені на сс. 87–93, 96–105, 189, – усього 18 сторінок.

Збіги з монографією Є. Смірнова виявлені на сс. 107–114, – усього 8 сторінок.

Збіги з дисертацією Я. Левченко виявлені на сс. 87, 162–169, 171–175, 177–178, 292–302, 308–311, 350–354, 356–357, – усього 38 сторінок.

Таким чином, плагіат був виявлений на 83 сторінках.

Слід зазначити, що О. Жерновникова часто переписувала чужий текст підряд, цілими абзацами та навіть сторінками, із готовими посиланнями, до того ж разом із чужими фразами:

- «У контексті нашого дослідження, повністю погоджуємося»,
- «є важливим завданням нашого подальшого дослідження»;
- «Отже»;
- «Таким чином»;
- «В нашому дослідженні»;
- «Слід підкреслити, що»;
- «Слід зазначити, що в нашому дослідженні»;
- «Таким чином, на підставі наведеного аналізу»;
- «На нашу думку».

Установлено, що Жерновникова кілька разів в чужому переписаному тексті підмінила прізвища вчених.

Також, переписуючи чужий текст, Жерновникова замінила деякі слова, наприклад «технології» – на «мікротехнології», «дітей» – на «старшокласників», «студента» – на «старшокласника», «студентів» – на «учнів».

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги**, встановлені **статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-p#Text>), чинного на момент захисту дисертації О. Жерновниковою (2016 р.):

«9. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.»

«14. <...> У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.»

За даними сайту ХНПУ (<https://sites.google.com/hnpu.edu.ua/zhernovnykova>), О. А. Жерновникова працює завідувачкою кафедри математики Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Виявленому плагіату в дисертації О. Жерновникової присвячена публікація на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях»: <https://false-science-ua.odoo.com/mama-falshivikh-kitaiskikh-disertatsii-oksana-zhernovnikova>.

На підставі викладеного звертаюся до НАЗЯВО з проханням:

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Оксани Анатоліївни Жерновникової на здобуття ступеня доктора наук, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення у дисертації О. А. Жерновникової фактів порушення академічної доброчесності.
2. У випадку підтвердження фактів порушень О. А. Жерновниковою академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня доктора наук.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації Жерновникової О. А. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.
2. Електронна копія дисертації Жерновникової О. А., поданої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук, у форматі pdf.
3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf.

05 травня 2025 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.